

**The Hidden Lights: Hanukkah in the teachings of Sfat Emet
Introducing the Remedy Before the Calamity¹**

אור הגנוז חנוכה

1. תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף יב/א

אמר רבי אלעזר אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סוף כיון שנסתכל הקדוש ברוך הוא בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקובלים עמד וגבדו מהן שנאמר וימנע מרשעים אורם ולמי גנזו לצדיקים לעתיד לבא שנאמר וירא אלהים את האור כי טוב ואין טוב אלא צדיק שנאמר אמרו צדיק כי טוב כיון שראה אור שגבדו לצדיקים שמה שנאמר אור צדיקים ישמח

0. בראשית י"א פיסקה ב'

רבי לוי בשם רבי נזיר אמר שילשים וSSH שנות שמשה אותה האורה שתים עשרה של ע"ש ושתים עשרה של ליל שבת ושתים עשרה של שבת כיון שחטא אדם הראשון בקש לגנזה, חלק כבוד לשבת שנאמר ויברך אלהים את יום השבעה ובמה בירכו באור

0. שפט אמת לחנוכה תרגס"א

איתא ברוקח כי הל"ו נרות לחנוכה מול הל"ו שנות שהAIR אור הגנוז בששת ימי בראשית ע"ש. א"כ נראה שנר חנוכה הוא מאור הגנוז והוא מאיר בתוך החושך הגדול זהו שרמزو שמאיר מסוף העולם ועד סוף שאין העלם וסתור עומד נגד זה האור כי העולם נק' הטבע שהוא מעליים ומסתיר האור. אבל אור הראשון הי' מאיר בכל אלה ההסתירות וגנזו לצדיקים. וע"ז כתיב זרחה בחושך אור לישרים. וכ' העם ההולכים בחושך כמ"ש חז"ל וחושך זה ייון שהחשיכו בימי ייון הרשעה הלכו בחושך כמ"ש חז"ל וחושך זה ייון שהחשיכו עיניהם של ישראל. ומ"מ אותו הדור מסרו נפשם וחלכו בעבודת השיות' גם תוך החושך. לכן זכו שהAIR להם מאור הגנוז ונשאר הארץ מזה האור לימים השפליים בכל שנה וธนา. וכל עובד ה' צריך לשטוח ביום הלו שיש בהם הארץ מאור הגנוז בעבודת השיות' שכן עיקר כוונת הרשעים הי' להשכיחנו תורה ה' וחוקיו ונורות חנוכה מביאים ذכירה

הקדמת רפואה למכה – חלום פרעה

1. Pharaoh's dream, which is mentioned in the Torah, certainly hints at an inner matter... And it may be said that this is that the bad cows swallowed the good ones, "and it was not known [by the appearance of the still-skinny cows] that they had come [within them]" (Bereishit 41:21) – even though all of their inner vitality was good, but it was not apparent. And through the virtue of the righteous Yosef, this closed gate was opened, and

¹ (Translated by David Strauss; edited by Sarah Rudolph)

ב"ה, לעולוי נשמת רנה ואלכסנדר באום תשפ"ג
יעל שמעוני ישיבת דרישא

it became known that the main thing is the innerness... And likewise, on every holy Shabbat, which is the aspect of Yosef, it also opens up, as above, for the weekdays are material labors, and Shabbat is the inner vitality of the weekdays. For in materiality, the weekdays prepare for Shabbat, but regarding innerness, only [Shabbat] opens the vitality of the weekdays. (Sefat Emet, Miketz 5633)

חלום פרעה שנזכר בתורה ודאי מרמז לעניין פנימי... ר"ל שזה שפנות הרעות בלווי הטובות ולא נודע כי באו כו'. אף שכל החיים שלהם הפנימיות שהוא טוב. אך שלא נזכיר זה. וע"י מדת יוסף הצדיק נפתח זה השער הסגור ונתווידע כי העיקר. הפנימיות כנ"ל... וכן בכל שבת קודש שהוא בחיי יוסף ג"כ נפתח כנ"ל שמי החול הם מלאכות גשמיות. והשבת הוא חיים הפנימי של ימות החול. כי **בגשמיות חול מכין לשבת. ובפנימיות רק פותח חיים ימות החול**

2. The dream of Pharaoh, which is written in the Torah, and it is also written: "The dream is **one**" (Bereishit 41:26) - **it seems that we should learn from it about His service, that it should come from a place of unity and innerness.** That is to say, it hints that even the days of famine are only because of the concealment of the days of nature² in them, as it is written that the six days of creation will be closed and covered with husks and concealments, which are the days of famine, and from this the famine occurs.

And this is what is said about Yosef: "And Yosef opened ... in them [and dispensed grain to Egypt]" (Bereishit 41:56) - "in them," specifically. **For holiness is found hidden in them, for whoever is able to open. And this is the aspect of Yosef.** Also, the aspect of Shabbat, as it is written: "On the day of Shabbat it shall be opened" (Yechezkel 46:1). That is, the connection of everything to the fundamental point. And it can be said that he is called Yosef because **everything is only an addition (tosefet) to the main point, for he never forgot his nourishment from the main point.** (Sefat Emet, Miketz 5632)

חלום פרעה שני' בתורה וגם כתיב חלום אחד הוא. נראה שיש ללמידה לעובdotnu
ית' שהוא מקום האחדות והפנימיות. ר"ל שמרמז כי גם ימי הרעב הוא רק ע"י הסתרת ימי הטבע בהם כמ"ש ששת ימי המעשה יהי סגור כו' ומכוונה בקיליפות והסתירות שהם ימי הרעב ומזה נעשה הרעב. וזה ש ביחס לפתח כו' אשר בהם.

² Editor's note: It may be that the Hebrew word teva (nature) is an error and should have said sova (plenty), in contrast to famine, but we have not seen evidence for that other than context.

ד"יקא. שנמצאת הקדשה בהסתור בהם למי שיכول לפתחו. והוא בח' יוסף גם בח' שבת דכתיב ביום השבת יפתח. והיינו התקשרות הכל בנקודת העקריות. ו"ל שנקרא יוסף ע"ש שהכל רק תוספות על העיקר כי לעולם לא נשכח ממנו היניקה מהעיקר.

3. And what one must learn from this *parasha* is to prepare oneself on the good days, on which the holiness is revealed. To well establish the illuminations in the heart so they will be [present] on the bad days, when the holiness is concealed. As it is written: "On a day of good, be joyful (lit., 'in the good')" (*Kohelet* 7:14) – "be" meaning to establish the illumination in the person's body. "And on a day of adversity, see [now how to act later]" (*ibid.*). **Because before every trial, there is an illumination, how to learn about what will follow...** And so too, the entire exile is that innerness is concealed, clothed by the bad cows, to the point that the inner strength is forgotten, as above. And by keeping the covenant, as above, in every deed, one can find the illumination even in exile. (*Sefat Emet*, *Miketz* 5631, Shabbat Chanuka and Rosh Chodesh Tevet)

ומה שיש ללמידה מפרשה זו להכין לעצמו ביום הטובים שנתגלה הקדשה בהם. לקבוע ההארות בלב היטב כדי להיות על ימי הרע כשהקדשה נסתרת. כמו"ש ביום טובה היה בטוב פ' ה' לקבוע ההארה בגוף האדם. ביום רעה ראה עתה איך להתנהג אח"כ. כי קודם כל נסיוון יש הארה איך ללמידה על אח"כ... וגם כל הגלות הוא זה שנסתור הפשניות בהתלבשות פרות הרעות כו' עד שנשכח מה הפנימי כנ"ל. וע"י שמירת הברית כנ"ל בכל מעשה. יכולן למצוא ההארה גם בגלות.

The *Sefat Emet*'s perception raises a big question: Why must we live facing difficulty and challenge? Why does holiness serve as a harbinger of difficulties with which we will have to contend?

4. Ten famines came to the world. One during the days of Adam; one during the days of Lemekh; one during the days of Avraham; one during the days of Yitzchak; one during the days of Yaakov; one during the days of Eliyahu; one during the days of Elisha; one during the days of David; one during

the days when the judges judged; and one that is [still] progressing and coming to the world...

Rav Huna said in the name of Rabbi Shmuel: It would have been appropriate for the main manifestation of them to have been during the days of Shaul, and it was not appropriate for them to have been during the days of David. [But] because Shaul was an offshoot of a sycamore tree, and would have been unable to withstand it, the Holy One, blessed be He, transferred it and brought it to David, who is the offshoot of an olive tree, and [he] was able to withstand it...

Thus all of them did not come upon lowly people, but rather to mighty people, who were able to withstand it. (Ruth Rabba 1, 4)³

עשרה רעבון באו לעולם, אחד בימי אדם הראשון, אחד בימי לזר, ואחד בימי אברהם, אחד בימי יצחק, ואחד בימי יעקב, ואחד בימי אליהו, ואחד בימי אלישע, ואחד בימי דוד, ואחד בימי שפט השופטים, ואחד שמתגלל ובא לעולם... ר' הונא בשם רבי שמואל עיקר אowitzתניתיה שלם היה ראוי לבא בימי שאול ולא היה ראוי לבא בימי דוד, ועל ידי שהיה שאול גורפי של שקמה ולא יכול לעמוד בו, גללו הקדוש ברוך הוא והביאו אצל דוד שהוא גורפי של זית והוא יכול לעמוד בו... כך יכול לא באו בبني אדם שפופין אלא בבני אדם גברים שהיו יכולים לעמוד בהן.

5. "And there was famine in the land, besides the first famine [which was in the days of Avraham]" (Bereishit 26:1). This implies that the first famine was also still there. And this is in accordance with the *midrash* that ten famines came to the world, and all of them were in the days of great men. **For they are concealments that must be repaired in the lower realms.** Therefore, Avraham, our father, repaired the famine and opened the door to serve God with the aspect of love. And it is known that every quality has a concealment, for there is good love and bad love, for after the sin there are mixtures in everything. And so in every person, after every attainment there goes with it opposition and concealment. **But the Holy One, blessed be He, creates the remedy before the problem.** After the service of Avraham Avinu, of blessed memory, came the famine that was specifically designated to be rectified by the service of Avraham Avinu, of blessed memory. **And so it is forever.** (Sefat Emet, Toldot 5644)

יהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון כו'. משמע שעדין ה' גם הרעב הראשון.
העניין הוא עפ"ג המדרש עשרה רעבון באו לעולם וככלון בימי אנשים גדולים כו'. כי

³ The *midrash* appears in expanded form in Bereishit Rabba 64, 2.

המה הסתרות שצרכין התהותנים לתקן אותן. ولكن אברהם אבינו תיקן הרעבן ופתח פתח לעובד ה' בבח' אהבה. וידעו שלכל מדה יש הסתר שיש אהבה טובה ואהבה רעה כי אחר החטא יש בכל דבר תערובות. וכן בפרט בכל אדם אחר כל עניין השגה הולך עמו התנוגדות והסתור. רק הקדוש ברוך הוא בורא רפואה קודם למכה. ואחר עבודת אברהם ע"ה בא הרעבן שה' מייחד שיתוקן ע"י עבודת אהע"ה. וכן הוא לעולם.

6. Therefore, a servant of God who complains when he sees various concealments in his service of God – it is not out of wisdom that he asks about this. For, on the contrary, the concealment came to him for his good, at the very time when he already has the power to fix it. (Ibid.)

לכן עובד ה' שמתՐעם בראותו הסתרות שנותן בעבודת ה'. לא מחייב שאל ע"ז.
כי אדרבא לטובה בא לו ההסתור באותו הזמן שכבר יש לאל ידו לתקןו.

7. And this is the very matter that Chazal said, that the patriarchs chose exile. As it is written: "Their rock sold them" (Devarim 32:30). That is, they wished to leave this work to their descendants, to repair and clarify the glory of His kingdom, even in times of famine and exile.

זה עצמו העניין שכ' חז"ל האבות בחרו בגלות. כמ"ש צורם מכרם כן. פ" שרצו להשair עבדה זו בזרעם אחריהם לתקן ולברר כבוד מלכותו ית' גם בימי הרעבן והгалות.

The Sefat Emet here is referencing a midrash that is not easy to read:

8. Rabbi Chanina bar Pappa said: Avraham chose exile. From where is this derived? As it is stated: "If not because their rock sold them" (Devarim 23:20) – this is Avraham, as it is stated: "Look to the rock from which you were hewn" (Yeshayahu 51:1). "And the Lord gave them up" (Devarim 32:30) – that the Holy One, blessed be He, agreed with him. (Shemot Rabba 51, 7)⁴

⁴ A sharper formulation is found in Bereishit Rabba 44, 21. In the framework of this shiur, we will focus on the words brought by the Sefat Emet and not delve into explaining the midrashim.

ב"ה, לעולוי נשמת רנה ואלכסנדר באום תשפ"ג
יעל שמעוני ישיבת דרisha

א"ר חנינא בר פפא: אברהם בירר לו הגלויות, ומניין? שנא' (דברים לב) "אם לא כי
צורם מכרם" – זה אברהם, שנאמר (ישעה נא) "הביתו אל צור חוצבתם", "וה'
הסיגרים" – שהסכים הקדוש ברוך הוא אחריו.

9. "Who performed miracles for our fathers in those days at this time":
שעשה נישים לאבותינו ביוםיהם ההם" בזמן זהה "

In the words of the blessing, "Who performed miracles for our fathers in those days at this time." For all the miracles that were performed for us were not by chance. And all of them were salvation and preparation for the generations. And it is stated that the days of Chanuka illuminate the days of Tevet, for they are dark days. And the Holy One, blessed be He, provided a remedy before the problem, and prepared for us these illuminations for salvation for the days to come. (*Sefat Emet*, Chanuka 5660)

בנוסף הברכה שעשה נסים ביוםיהם ההם בזמן זהה. כי כל הנסים שנעשה לנו לא היו במקורה. וכולם ישועה והכנה לדורות. ואיתא כי ימי חנוכה מאירים לימי טבת שהימים אלו הם חשובים. והקב"ה מכין רפואה קודם למכה והזמן לנו אותן ההארות לישועה על הימים הבאים.

10. And therefore, we must seek to receive illumination from these days so it can remain in the soul. And therefore we say: "Who performed miracles... at this time," because these miracles are especially needed in these days. (*Ibid.*)
ולכן צריכים לבקש לקבל הארה מימים אלו להיות נשאר בנפש האדם. וכן
אומרים שעשה נסים בזמן זהה. שניצרים לאלה הנסים ביחיד ביוםיהם הללו.

11. And behold, three festivals in the year illuminate the whole year. But afterwards, when we descended into exile and the days of darkness multiplied, the Holy One, blessed be He, provided us with more festivals, Chanuka and Purim, to illuminate the days of darkness, as it is written: "Your wonders and Your thoughts are toward us" (*Tehillim* 40:6). (*Ibid.*)

והנה שלשה מועדות בשנה מאירים לכל השנה. אבל אח"כ כשירדנו בגלות ונתרנו ימי החושך. הזמן לנו הקדוש ברוך הוא עוד מועדות חנוכה ופורים להאיר לנו לימי החושך
כדי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו.